

Gemeentelijke rioolwatertaken

Onderzoek naar de Amsterdamse riolering

23 JULI 2020

DEFINITIEF

Deze onderzoeksopzet is een document van de Rekenkamer Amsterdam en bevat de opzet van het eerste deelonderzoek van *Gemeentelijke rioolwatertaken*. U kunt het digitale document raadplegen op [de projectpagina](#).



Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Aanleiding	3
Context.....	5
1.1 Lokale zorgplichten	5
1.2 De gemeenschappelijke operationele organisatie Waternet	6
1.3 Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).....	7
1.4 Bekostiging van de riooltaken.....	8
1.5 Unieke inrichting noodzaakt tot opdeling onderzoek	9
Opzet eerste deelonderzoek.....	11
2 Deelonderzoek: Amsterdam en Waternet.....	11
2.1 Doelstelling en afbakening onderzoek	11
2.2 Onderzoeksvragen	11
2.3 Aanpak	12
2.4 Onderzoeksteam	12
Verantwoording	13
3 Geraadpleegde functionarissen	13
4 Geraadpleegde documenten	13
Bijlage 1 - Algemene werkwijze rekenkamer	15
Eindnoten	16

Samenvatting

De Rekenkamer Amsterdam gaat onderzoek doen naar de gemeentelijke rioolwatertaken. De Amsterdamse riolering is omvangrijk, grotendeels onzichtbaar, maar onmisbaar voor de inwoners van Amsterdam. Het gemeentebestuur is verantwoordelijk voor een goed functionerende riolering. Dit betreft een uitgebreide, uitdagende en bestuurlijk complexe taak, waarmee veel publiek geld (> € 75 miljoen per jaar) is gemoeid.

In het kader van een wettelijke plicht tot afstemming tussen gemeente en waterschap voor wat betreft het lokale waterbeheer, is er in Amsterdam voor een vergaande vorm van samenwerking gekozen. De gemeente Amsterdam en het waterschap AGV hebben daarvoor samen een gemeenschappelijke operationele organisatie opgericht: stichting Waternet. Waternet voert de rioolwatertaken namens de gemeente uit. Daarmee zijn de gemeentelijke rioleringstaken in een bepaalde mate op afstand gezet.

Vanwege deze unieke inrichting van de rioolwatertaken zal de rekenkamer haar onderzoek uitvoeren in een serie van twee of meer deelonderzoeken. Daarbij hanteert ze een overkoepelende hoofdvraag. Deze hoofdvraag luidt: *'In hoeverre worden de gemeentelijke rioolwatertaken adequaat uitgevoerd?'* De deelonderzoeken zullen op zo'n manier worden ingericht, dat uiteindelijk deze hoofdvraag beantwoord kan worden.

Het eerste deelonderzoek zal zich richten op de unieke inrichting van de rioolwatertaken en de relatie tussen de gemeente Amsterdam en Waternet. Het tweede deelonderzoek zal zich meer richten op de daadwerkelijke uitvoering van de rioolwatertaken. Na afronding van het eerste deelonderzoek stelt de rekenkamer de onderzoeksopzet van het tweede deelonderzoek vast.

Aanleiding

De riolering heeft een belangrijke rol in de samenleving. Een goedwerkende riolering is essentieel voor de volksgezondheid en het waterbeheer in en rondom Amsterdam. Een goedwerkende riolering wordt - net als de inzameling en verwerking van huisvuil - vaak als vanzelfsprekend beschouwd. Toch is het een omvangrijke en uitdagende taak voor de gemeente. Het riool is voor het overgrote deel ondergronds en onzichtbaar, en tegelijkertijd een cruciaal onderdeel van de stedelijke infrastructuur. Een infrastructuur waar het Amsterdamse gemeentebestuur verantwoordelijk voor is. Zowel voor de aanleg, het onderhoud als de vervanging daarvan. Complexe uitvoeringstaken en infrastructurele beheersingsvraagstukken als deze zijn voor de gemeente een aanzienlijke uitdaging en kunnen bij gebrek aan benodigde aandacht tot grote problemen leiden. Een voorbeeld hiervan is de huidige problematiek rondom het beheer en onderhoud van de Amsterdamse bruggen en kades.

Het riool vervult drie functies. Ten eerste zorgt het ervoor dat afvalwater^a van huishoudens en bedrijven wordt ingezameld en getransporteerd naar zuiveringsinstallaties. Ten tweede dat hemelwater^b wordt ingezameld en verwerkt. En ten derde dat de grondwaterstand lokaal op het gewenste niveau blijft. Hoewel een stedelijk riool een pure gemeentelijke aangelegenheid is, staat het riool uiteindelijk in verbinding met wateren en waterwerken die niet allemaal onder de gemeentelijke bevoegdheden vallen. Dit maakt de situatie soms ook bestuurlijk complex. Enige vorm van afstemming tussen de gemeente en andere bestuursorganen, zoals waterschappen en provincies, is daarom essentieel.

Deze bestuurlijke afstemming verloopt grotendeels via een gemeenschappelijke operationele organisatie die hiervoor is opgericht: Waternet. Hiermee is de uitvoering van de rioolwatertaken op afstand komen te staan. Eerdere onderzoeken, zoals naar **GVB**, **AEB**, **Westpoort Warmte** in Amsterdam, en **HVC** in Zaanstad, hebben laten zien dat verbonden partijen tot lastige governance vraagstukken kunnen leiden. Een andere complexiteit wordt veroorzaakt door de verschillende - soms conflicterende - rollen (petten) die de gemeente bij dergelijke dossiers heeft.

In Amsterdam ligt een omvangrijk rioolstelsel. In 2015 lag er in Amsterdam ruim 4.100 kilometer aan riolering met een vervangingswaarde van circa € 2,5 miljard.¹ Ook de jaarlijkse kosten van de rioleringstaken zijn omvangrijk (€ 73 miljoen in 2019 en naar verwachting € 83 miljoen in 2023).² Deze kosten worden vrijwel volledig gedekt uit de gemeentelijke rioolheffingen. De tarieven van rioolheffing zijn afgelopen jaar met 5,5%

^a Huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater, bijvoorbeeld zwembadwater van een particulier huishouden (zie: <https://www.riool.net/soorten-afvalwater>).

^b Regenwater, ijzel, hagel en sneeuw (zie: <https://www.riool.net/soorten-afvalwater>).

gestegen.³ De rioolheffing in Amsterdam is relatief laag, vergeleken met andere grote gemeenten.⁴

Deze onderzoeksopzet volgt uit het [Onderzoeksprogramma 2020](#) van de Rekenkamer Amsterdam. Het onderzoeksprogramma is samengesteld uit voorkeuren van raadsleden, burgers en medewerkers van de rekenkamer en wordt uiteindelijk vastgesteld door de directeur van de Rekenkamer Metropool Amsterdam.

Context

1.1 Lokale zorgplichten

Gemeente

De wetgever heeft het gemeentebestuur, bestaande uit de gemeenteraad en het college van B en W, verantwoordelijk gemaakt voor drie zorgplichten met betrekking tot waterbeheer. Deze zorgplichten noemen we de gemeentelijke rioleringszorgplichten en bestaan uit 1) de doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater, 2) de doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater, en 3) de zorgplicht voor de grondwaterstand. Deze drie gemeentelijke rioleringszorgplichten staan in onderstaande tabel (tabel 1.1).

Tabel 1.1 De gemeentelijke zorgplichten

Nr.	Wettelijke taak	Wettekst
1.	Zorgplicht voor de doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater ⁵	Wet Milieubeheer, art. 10.33
2.	Zorgplicht voor de doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater ⁶	Waterwet, art. 3.5
3.	Zorgplicht voor de grondwaterstand ^{c 7}	Waterwet, art. 3.6

Waterschappen

Het stedelijk riool staat echter niet op zichzelf. Het is verbonden met allerlei andere installaties en waterlichamen. Het afvalwater wordt bijvoorbeeld afgevoerd naar afvalwaterzuiveringsinstallaties die in beheer zijn van een waterschap (zie tabel 1.2). Met betrekking tot het waterbeheer heeft het waterschap de volgende wettelijke zorgplichten die de gemeentelijke zorgplichten raken:⁸

^c Naar letter van de wet: "De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van de beheerder of de provincie behoort."

Tabel 1.2 De zorgplichten van een waterschap

Nr.		
1.	De waterstaatkundige verzorging van het eigen beheergebied, waaronder zorg voor waterkeringen, waterhuishouding en waterkwaliteit ⁹	Waterschapswet, art. 1
2.	Zorgplicht voor de waterzuiveringsinstallaties waar stedelijk afvalwater wordt gezuiverd	Waterwet, art. 3.4

Afstemming verplicht

Artikel 3.8 van de Waterwet schrijft voor dat gemeenten en waterschappen zorg dragen voor de benodigde afstemming van taken en bevoegdheden, met het oog op een doelmatig en samenhangend waterbeheer.¹⁰ Gemeenten en waterschappen zijn daardoor dus onlosmakelijk met elkaar verbonden voor wat betreft hun lokale watertaken.

1.2 De gemeenschappelijke operationele organisatie Waternet

In het kader van de wettelijk voorgeschreven plicht tot afstemming hebben de gemeente Amsterdam en het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) voor een vergaande vorm gekozen: de oprichting van een gemeenschappelijke operationele organisatie voor water- en rioolbeheer.

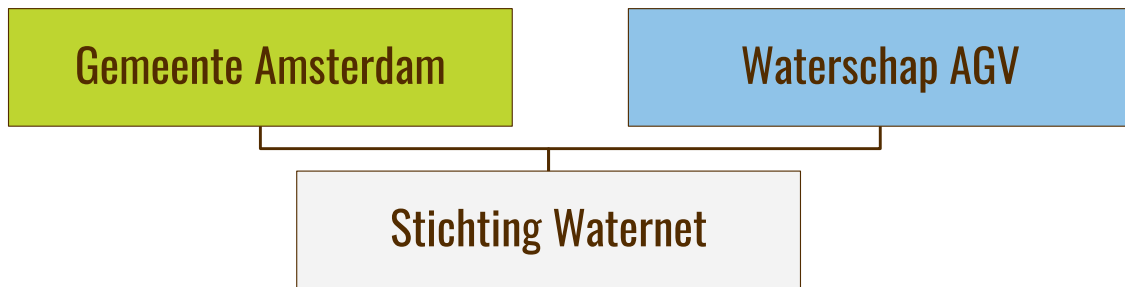
Waternet

Stichting Waternet (hierna: Waternet) is in 1997 in het leven geroepen door de gemeente Amsterdam en het waterschap AGV, met als doel de lokale rioolwatertaken te bundelen en daarmee de werkzaamheden met betrekking tot de riolering en de waterzuivering doelmatiger uit te kunnen voeren (figuur 1).¹¹ Waternet is een stichting en heeft dus geen winstoogmerk. Waternet mag alleen werken voor de gemeente Amsterdam of het waterschap AGV.¹²

Unieke organisatie

Naast de rioleringstaken heeft Waternet sinds 2005 ook bevoegdheden ten aanzien van de drinkwatertaken en sinds 2010 ook het binnenwaterbeheer in de gemeente Amsterdam.¹³ Deze inrichting van gemeentelijke rioolwatertaken is in Nederland uniek. Waternet is - voor zover bij ons bekend - de eerste en enige instelling in Nederland die zich richt op de hele watercyclus, van drinkwater tot watersysteem.¹⁴

Figuur 1 Samenwerking tussen Amsterdam en AGV



Beleidsvoorbereiding en -uitvoering in mandaat

Het gemeentebestuur van Amsterdam en het bestuur van het waterschap AGV hebben hun zorgplichten gemandateerd aan de directeur van Waternet.¹⁵ Het college van B en W heeft ook de beleidsvoorbereiding gemandateerd aan de voornoemde directeur. Hoewel Waternet daarmee de taken van de gemeente Amsterdam en het waterschap AGV in beheer heeft, blijven de lokale besturen onverminderd verantwoordelijk. Het gemeentelijke rioleringsbeleid moet bijvoorbeeld door de gemeenteraad worden vastgesteld.¹⁶

1.3 Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Gemeentelijk rioleringsbeleid wordt vastgelegd in een *Gemeentelijk Rioleringsplan* (GRP). Het op- en vaststellen van een GRP is verplicht vanuit de Wet milieubeheer (Wm).¹⁷ Met het GRP geeft de gemeenteraad inzicht in het beleid en de uitvoeringplannen ten aanzien van de gemeentelijke rioleringszorgplichten voor de komende periode. In Amsterdam betreft deze periode zes jaar.¹⁸ Normaliter stelt het college het GRP op, maar deze taak is in Amsterdam gemandateerd aan Waternet.¹⁹ De raad stelt het GRP vast.

Verplichte onderdelen

Het GRP bevat conform de Wm een aantal wettelijk verplichte onderdelen. Zo moet het GRP overzichten bevatten van de aanwezige rioleringsvoorzieningen, de staat daarvan, de wijze waarop deze voorzieningen de komende jaren zullen worden beheerd, de gevolgen voor het milieu en de financiële gevolgen van de activiteiten.²⁰ De relevante waterschappen en provincies moeten altijd worden betrokken bij de voorbereiding van een gemeentelijk rioleringsplan.²¹ Ook dient het GRP rekening te houden met het gemeentelijk milieubeleidsplan.²²

Het Amsterdamse GRP

Het Amsterdamse GRP bevat de Amsterdamse beleidsvisie en uitvoeringsplannen als het gaat om de gemeentelijke zorgplichten op het gebied van riolering. Bij de opstelling van het Amsterdamse GRP wordt rekening gehouden met de *Structuurvisie Amsterdam 2040*.²³ Ook worden verschillende relevante instanties betrokken bij de totstandkoming van het GRP.²⁴ Daarnaast bevat het GRP achtergrondinformatie, informatie over de bestaande rioleringsvoorzieningen en een uitgebreide toelichting op de financiële gevolgen van de

plannen, inclusief informatie over gevolgen voor de hoogte van de rioolheffing. Het huidige Amsterdamse GRP loopt tot en met 2021 en is daarmee bijna verlopen.

Invloed Omgevingswet op GRP

Met invoering van de toekomstige Omgevingswet (2021) zal het GRP niet meer wettelijk verplicht worden gesteld. In plaats daarvan zal er sprake zijn van een 'facultatief programma'.²⁵ De wetgever benadrukt dat, hoewel het GRP dan niet meer verplicht is, het om verschillende redenen wel van belang is voor medeoverheden, burgers en bedrijven dat de gemeente een soortgelijk plan opstelt en publiceert. Het college geeft in het *Jaarverslag 2019* aan dat het bezig is met het ontwikkelen van een nieuw GRP wat past binnen de Omgevingswet.²⁶

1.4 Bekostiging van de riooltaken

De kosten van het riool worden doorgaans gedekt uit de gemeentelijke rioolheffing.²⁷ Een heffing die niet verplicht is, maar in de praktijk in bijna alle gemeenten voorkomt. De rioolheffing^d is een zogeheten bestemmingsbelasting wat betekent dat de opbrengsten van de rioolheffing alleen gebruikt mogen worden voor het bestrijden van kosten die gekoppeld zijn aan de gemeentelijke rioolwatertaken. De gemeente mag de opbrengsten dus niet (gedeeltelijk) naar de algemene middelen overhevelen. De gemeente mag wel rioolkosten uit de algemene middelen betalen als de rioolheffing niet kostendekkend is, of als er geen rioolheffing wordt toegepast.

Amsterdamse rioolheffing

De rioolheffing levert in 2020 naar verwachting € 75 miljoen voor Amsterdam op. Hetzelfde bedrag geeft Waternet naar verwachting uit aan de riolering. Het lijkt alsof het uitgangspunt is dat de rioolheffing kostendekkend moet zijn. Indien de kosten de opbrengsten onvoorzien overtreffen, kan er geput worden uit een speciale daarvoor bestemde egalisatievoorziening. Deze voorziening is specifiek geormerkt ten behoeve van het bestrijden van rioleringskosten.²⁸ Deze voorziening bevat in 2020 een bedrag van € 6,7 miljoen.

Tarieven in Amsterdam met 5,5% gestegen per 2020

In Amsterdam is sinds enige jaren sprake van een gecombineerd tarief. Een vast tarief per aansluiting met eventueel daarbovenop een variabele heffing naar gebruik voor grootverbruikers. Het vaste tarief is, vergeleken met andere grote gemeenten, relatief laag.²⁹ Het variabele tarief kan de kosten voor de burger echter flink doen oplopen, maar dan moet er wel meer dan 300 m³ water verbruikt worden (een gemiddeld driepersoonshuishouden gebruikt volgens het Nibud jaarlijks 135 m³).³⁰ Het variabele

^d Meestal is er sprake van één heffing, maar de wet biedt de mogelijkheid tot scheiding in twee heffingen: één voor de inzameling en transport van afvalwater, en één voor de inzameling en verwerking van hemelwater en de inzet van grondwatermaatregelen.

tarief wordt niet meegenomen in de benchmarks.^e In de *Begroting 2020* staat dat met ingang van 2020 enkel het vaste tarief is gestegen.³¹ Dat is niet juist. Uit de verordeningen rioolheffing blijkt dat óók de variabele tarieven met 5,5% zijn verhoogd (tabel 1.3).³²

Tabel 1.3 Rioolheffing stijgt met 5,5% voor alle tarieven

Heffingsmaatstaf	Tarief 2019	Tarief 2020	Stijging (%)
Vaste eigenarenheffing:	€ 131,12	€ 138,33	5,5%
Categoriën variabele heffingen (naar gebruik):			
301 t/m 1.000 m ³	€ 384,28	€ 405,42	5,5%
1.001 t/m 5.000 m ³	€ 1.454,17	€ 1.534,15	5,5%
5.001 t/m 10.000 m ³	€ 4.812,60	€ 5.077,29	5,5%
10.001 t/m 50.000 m ³	€ 12.173,29	€ 12.842,82	5,5%
50.001 t/m 100.000 m ³	€ 49.974,30	€ 52.722,89	5,5%
100.001 t/m 500.000 m ³	€ 93.031,15	€ 98.147,86	5,5%
vanaf 500.001 m ³	€ 122.539,20	€ 129.278,86	5,5%

1.5 Unieke inrichting noodzaakt tot opdeling onderzoek

In paragraaf 1.2 zijn we ingegaan op de unieke situatie die is ontstaan door het 'samenvoegen' van de water- en rioolbeheertaken in Waternet. Vanwege deze unieke inrichting zullen we ons onderzoek uitvoeren in een serie van twee of meer deelonderzoeken. Daarbij hanteren we een overkoepelende hoofdvraag. De deelonderzoeken zullen zo worden ingericht, dat we uiteindelijk deze hoofdvraag kunnen beantwoorden. De hoofdonderzoeksvraag luidt als volgt:

In hoeverre worden de gemeentelijke rioolwatertaken adequaat uitgevoerd?

Aan de hand van onze deelonderzoeken zullen we bovenstaande hoofdvraag beantwoorden. Omdat riolering een zodanig omvangrijk en complex onderwerp is, kunnen

^e Zoals de benchmarks van het COELO, maar ook de benchmark van de gemeente in de jaarverslagen (zie bijvoorbeeld het *Jaarverslag 2019*, p. 282).

we niet alle facetten in detail onderzoeken. We zullen op basis van onze bevindingen uit het eerste deelonderzoek de hoofdonderzoeksvraag nader afbakenen en beperken.

Het eerste deelonderzoek zal zich richten op de wijze waarop het gemeentelijke rioleringsbeleid wordt vastgesteld. Daarnaast zullen we in dit deel de relatie en interactie tussen de gemeente Amsterdam, het waterschap AGV en Waternet in kaart brengen. Daarna zullen we ons in het volgende deelonderzoek richten op vragen die gericht zijn op operationele aspecten van de uitvoering.

De opzet voor ons eerste deelonderzoek wordt hieronder toegelicht. Na afronding van dit deel zullen we de onderzoeksopzet van het opvolgende deel vaststellen. Wij verwachten dat eind 2020 te kunnen doen.

Opzet eerste deelonderzoek

2 Deelonderzoek: Relatie Amsterdam en Waternet

2.1 Doelstelling en afbakening onderzoek

De relatie tussen gemeente Amsterdam en Waternet is een ingewikkelde die al meer dan twintig jaar teruggaat. Waternet is een unieke organisatie in Nederland die meerdere taken van zowel de gemeente als het waterschap in mandaat uitvoert. In het bijzonder voert Waternet de rioolwatertaken per mandaat uit namens de gemeente, al sinds 1997. In dit deelonderzoek zullen wij nagaan en beoordelen wij waarom voor deze inrichting is gekozen, wat de overwegingen waren, en hoe de samenwerking tussen Waternet en de gemeente in de huidige praktijk verloopt. Met dit deelonderzoek willen wij ons dus met name verdiepen in de inrichting van de rioolwatertaken en de wijze van aansturing van Waternet door de gemeente. Het deelonderzoek heeft daardoor een sterk exploratief karakter.

*Wat doen we nadrukkelijk **niet** in dit deelonderzoek?*

We doen in dit deelonderzoek nog nadrukkelijk géén onderzoek naar de operationele *uitvoering* van de gemeentelijke rioolwatertaken. Dat deel bewaren we voor een volgend deelonderzoek. Verder besteden we ook geen tot weinig aandacht aan de andere taken die Waternet voor of namens de gemeente uitvoert, zoals de drinkwatertaken, de zorg voor de natte infrastructuur en het binnenwaterbeheer. Deze taken blijven buiten de scope van dit deelonderzoek. Tot slot willen we benadrukken dat dit onderzoek niet gericht is op het deelnemingsvraagstuk in algemene zin. De focus zal primair op de rioolwatertaken liggen.

2.2 Onderzoeksvragen

Met dit deelonderzoek richten we ons dus op hoe de gemeente de rioolwatertaken heeft ingericht en hoe het Waternet aanstuurt. Hoe zijn de gemeentelijke rioolwatertaken in Amsterdam ingericht, waarom is voor deze inrichting gekozen en werkt het ook (nog steeds) naar wens? Hoe stuurt het gemeentebestuur eigenlijk binnen die inrichting en wordt de gemeenteraad hierover adequaat geïnformeerd? De centrale vraag in dit onderzoek luidt daarom als volgt:

In hoeverre biedt de wijze waarop de gemeente de rioolwatertaken heeft ingericht en aanstuurt, voldoende zicht op de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd?

Daarbij onderkennen we de volgende deelvragen:

- 1 Hoe zijn de gemeentelijke rioolwatertaken in Amsterdam ingericht?
- 2 Welke rol heeft Waternet daarbij?
- 3 Welke afspraken zijn er gemaakt over de aan Waternet gemandateerde rioolwatertaken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden?
- 4 Hoe worden de rioolwatertaken bekostigd en welke (gemeentelijke) organisaties zijn daarbij betrokken?
- 5 Op welke wijze stuurt het gemeentebestuur het beleid en de uitvoering van de rioolwatertaken aan?
- 6 Op welke wijze wordt het gemeentebestuur geïnformeerd over de uitvoering van de rioolwatertaken?

2.3 Aanpak

Voor dit onderzoek zullen we gebruikmaken van onze reguliere onderzoeksmethoden, te weten het afnemen van interviews met betrokken functionarissen en het lezen en analyseren van diverse (beleids)documenten. Vanwege de situatie omtrent de coronacrisis zullen de interviews in de meeste gevallen op afstand plaatsvinden. Het onderzoek zal volledig volgens onze standaardprocedures en spelregels verlopen zoals beschreven in Bijlage 1 van deze onderzoeksopzet.

2.4 Onderzoeksteam

Het onderzoeksteam is als volgt samengesteld:

Directeur:	Jan de Ridder
Onderzoekers:	Carlos Cordeiro (projectleider)
	Tello Heldring (junior onderzoeker)

Verantwoording

Ten behoeve van het opstellen van deze onderzoeksopzet hebben we met verschillende functionarissen van zowel de gemeente Amsterdam als Waternet gesproken. Verder hebben we verschillende documenten uit zowel openbare- als niet-openbare bronnen doorgenomen en geanalyseerd.

3 Geraadpleegde functionarissen

Functionaris	Van
Algemeen Directeur	Stichting Waternet
Bestuursadviseur	Stichting Waternet
Bestuursadviseur	Gemeente Amsterdam
Voormalig voorzitter Staf Water	Gemeente Amsterdam
Secretaris	Rekenkamercommissie AGV

4 Geraadpleegde documenten

Titel document	Publicist	Publicatiedatum
<i>Begroting 2020</i>	Gemeente Amsterdam	sep-19
<i>Gemeentelijk Rioleringsplan Amsterdam 2016 -2021</i>	Gemeente Amsterdam	jan-16
<i>Gemeentewet</i>	Rijksoverheid	jan-20*
<i>Jaarmandaat 2020 gemeentelijke taken directeur Waternet</i>	Gemeenteblad	dec-19
<i>Jaarverslag 2019</i>	Gemeente Amsterdam	mei-20
<i>Kamerstukken, 33 962, Nr. 3 (Omgevingswet)</i>	Tweede Kamer der Staten-Generaal	jan-14*

<i>Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2020</i>	Rijksuniversiteit Groningen, COELO	jan-20
<i>Samenwerkingsovereenkomst</i>	Gemeente Amsterdam, stichting DWR, waterschap AGV	feb-97
<i>Samenwerkingsovereenkomst</i>	Gemeente Amsterdam, stichting Waternet, waterschap AGV	nov-05
<i>Samenwerkingsovereenkomst</i>	Gemeente Amsterdam, stichting Waternet, waterschap AGV	dec-10
<i>Structuurvisie Amsterdam 2040: Economisch sterk en duurzaam</i>	Gemeente Amsterdam	feb-11
<i>Verordening rioolheffing 2019</i>	Gemeente Amsterdam	nov-18
<i>Verordening rioolheffing 2020</i>	Gemeente Amsterdam	nov-19
<i>Waterschapswet</i>	Rijksoverheid	jul-20*
<i>Waterwet</i>	Rijksoverheid	jan-20*
<i>Website Nibud: weblink</i>	Nibud	1-jul-20**
<i>Website stichting Rioned: weblink</i>	Rioned	okt-19
<i>Wet milieubeheer</i>	Rijksoverheid	nov-19*

* datum gebruikte versie

** datum van raadpleging

Bijlage 1 - Algemene werkwijze rekenkamer



Taak rekenkamer

De rekenkamer heeft de in de *gemeentewet* vastgelegde taak om onderzoek te doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur.

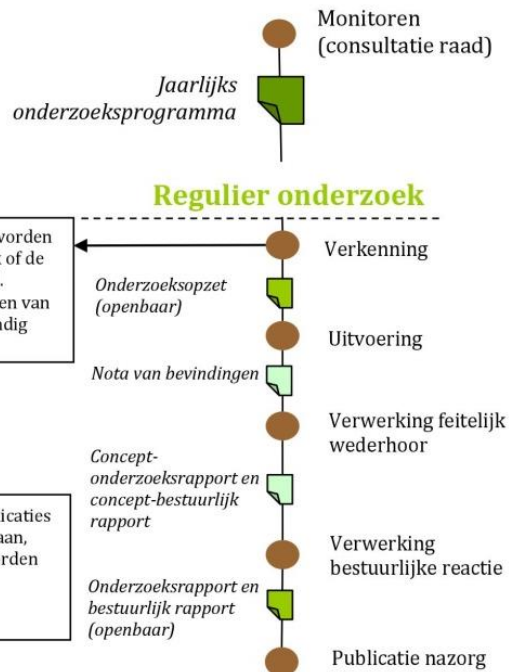
Missie

- Verbeteren kwaliteit openbaar lokaal bestuur
- Stimuleren van een open debat over de kwaliteit in commissie en raad

- Na de verkenning kan worden afgezien van onderzoek of de start worden uitgesteld.
- Soms zullen de resultaten van een verkenning zelfstandig worden gepubliceerd.

Als er in tussentijdse publicaties conclusies en oordelen staan, zal ook om een reactie worden gevraagd.

Werkwijze



Spelregels

Vooraf

- De rekenkamer mag alle documenten onderzoeken (*gemeentewet art 183¹*) en het gemeentebestuur moet alle inlichtingen verstrekken die de rekenkamer nodig heeft (*idem art 183²*).
- De raad, het bestuur en de betrokken ambtenaren worden vooraf geïnformeerd over de opzet van het onderzoek.

Gesprekken tijdens het onderzoek

- Vóór een afspraak wordt aangegeven of het om een oriënterend gesprek of een interview gaat.
- Bij een interview krijgt de geïnterviewde de gelegenheid om aan de hand van een schriftelijk verslag de weergave van uitspraken te corrigeren. De rekenkamer zal het verslag vertrouwelijk behandelen.

Volg de rekenkamer op social media

Twitter twitter.com/RekenkamerMA
LinkedIn [linkedin.com/company/rekenkamer-metropool-amsterdam](https://www.linkedin.com/company/rekenkamer-metropool-amsterdam)

Bevindingen & feitelijk wederhoor

- De datum van oplevering van de nota van bevindingen wordt **één maand** van te voren gemeld.
- Bij het feitelijk wederhoor wordt de ambtelijke organisatie gevraagd om feitelijke onjuistheden en relevante feitelijke omissies te melden. Deze informatie wordt **binnen twee weken** verwacht.
- De rekenkamer geeft schriftelijk aan of en zo ja op welke wijze opmerkingen van de ambtelijke organisatie worden verwerkt.

Bestuurlijke reactie & definitieve rapporten

- Er wordt gevraagd om een bestuurlijke reactie op het concept-onderzoeksrapport, waarin commentaar kan worden gegeven bij analyse en aanbevelingen. De reactie wordt **binnen twee weken** verwacht.
- De rekenkamer schrijft vervolgens nog een nawoord waarin wordt gereageerd op de bestuurlijke reactie.
- De raad en het bestuur krijgen de definitieve rapporten (inclusief bestuurlijke reactie en nawoord) 24 uur voor de publicatiedatum onder embargo toegestuurd.
- De wijze van behandeling van het onderzoek wordt in overleg met de raad geregeld.

De rekenkamer kan gemotiveerd afwijken van de standaardprocedure als een onderzoeksproject dat mogelijk en nodig maakt.

Eindnoten

- ¹ Gemeente Amsterdam, Gemeentelijk Rioleringsplan Amsterdam 2016 - 2021, p. 18. 0
- ² Gemeente Amsterdam, jaarverslag 2019, p. 3; Begroting 2020, p. 334.
- ³ Gemeente Amsterdam, Verordening Rioolheffing 2019; Verordening Rioolheffing 2020.
- ⁴ COELO, Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2020, Groningen, p. 18.
- ⁵ Wet Milieubeheer, art. 10.33.
- ⁶ Waterwet, art. 3.5.
- ⁷ Waterwet, art. 3.6.
- ⁸ Stichting Rioned, Wettelijke zorgplichten, 29 oktober 2019, weblink: <https://www.riool.net/wettelijke-zorgplichten>. Geraadpleegd op 30 juni 2020.
- ⁹ Waterschapswet, art. 1.1.
- ¹⁰ Waterwet, art. 3.8.
- ¹¹ Samenwerkingsovereenkomst tussen het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht; de Gemeente Amsterdam en Stichting Dienst Waterbeheer en Riolering Amsterdam en Amstel, Gooi en Vecht, 1997, p. 3.
- ¹² Rekenkamer Metropool Amsterdam, Gespreksverslag.
- ¹³ Samenwerkingsovereenkomst inzake de drinkwatertaken van Amsterdam, 2005; Samenwerkingsovereenkomst inzake de binnenwaterbeheertaken van Amsterdam, 2010.
- ¹⁴ Gemeente Amsterdam, Gemeentelijk Rioleringsplan Amsterdam 2016 - 2021, p. 17. T033
- ¹⁵ Gemeentebblad, Jaarmandaat 2020 gemeentelijke taken directeur Waternet, Nr. 303600, 17 december 2019.
- ¹⁶ Wet Milieubeheer, art. 4.22, eerste lid.
- ¹⁷ Wet Milieubeheer, art. 4.22 en art. 4.23.
- ¹⁸ Gemeente Amsterdam, Gemeentelijk Rioleringsplan Amsterdam 2016-2021, januari 2016.
- ¹⁹ Gemeentebblad, Jaarmandaat 2020 gemeentelijke taken directeur Waternet, Nr. 303600, 17 december 2019.
- ²⁰ Wet Milieubeheer, art. 4.22, tweede lid.
- ²¹ Wet Milieubeheer, art. 4.23.
- ²² Wet Milieubeheer, art. 4.22, derde lid.
- ²³ Gemeente Amsterdam, Structuurvisie Amsterdam 2040: Economisch sterk en duurzaam, 17 februari 2011, p. 141.
- ²⁴ Gemeente Amsterdam, Gemeentelijk Rioleringsplan Amsterdam 2016 - 2021, p. 13.
- ²⁵ Kamerstukken, 33 962, Nr. 3, p. 133.
- ²⁶ Gemeente Amsterdam, Jaarverslag 2019, p. 148.
- ²⁷ Gemeentewet, art. 228a, eerste lid.
- ²⁸ Gemeente Amsterdam, Jaarverslag 2019, p. 389.
- ²⁹ COELO, Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2020, Groningen, p. 18.
- ³⁰ Nibud, Energie en water, 2020, weblink: <https://www.nibud.nl/consumenten/energie-en-water/>. Geraadpleegd op 1 juli 2020.
- ³¹ Gemeente Amsterdam, Begroting 2020, p. 336.
- ³² Gemeente Amsterdam, Verordening Rioolheffing 2019; Verordening Rioolheffing 2020.